

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Cap. ultimum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

estari debeant? Profectò, si intuemur Jus Decretalium, & antiquos Canones, ipsi Ecclesiæ, vel successori Clerico reservantur, *soto tit. sup. De pec. Cleric. c. 1. 7. & c. 12. sup. De testam. can. 1. & 3. in pr. xii. quæst. 3. Can. 1. in pr. ead. quæst. 4. can. 1. & 4. ead. quæst. 5.* Hoc modo, ut si Episcopus sit, vel Parochus, vel alius, singularem & certum successorem habens in officio, vel dignitate suâ, huic ea tantummodò addicantur: si non habeat, ut est Canonikus, collegio Canonicorum applicentur, *d. cap. 12. sup. De testam. c. 4. sup. De off. jud. ord. can. Hac hujus placiti 38. can. De laicus 46. cum can. seq. xii. quæst. 2. & c. Quia sup. 46. De elect. eo temperamento adhibito, ut, si Clericus in diversis Ecclesiis beneficia possideat, dividi ea spolia debeant inter easdem Ecclesias juxta congruam æstimationem, d. c. 12. in fine. Vide. qua. habet Nic. de Wald. de success. ab intest. p. ult. num. 10. cum seqq. Et hæc, ut dictum est, secundùm jus Decretalium, quod in scholis profitemur, & antiquos Canones*

50 Cæterùm apud Mart. Navarr. *in d. Com. de spol. Cleric.* extant aliquot Extravagantes Summorum Pontificum, videlicet Pauli III. Julii III. Pauli IV. Pii IV. & Pii V. quibus Clericorum spolia, & ex illicita negotiatione quæ sita per Clericos, Sedi Apostolicæ & ejus Cameræ reservantur; exceptis bonis quasi patrimonialibus, de quibus paulò pòst separatim ageretur. Item, exceptis ornamentis Ecclesiæ, quæ ipsi Ecclesiæ remanent; & supellestilibus domesticis, licet ex rebus Ecclesiæ acquisitis, ut sunt scamna, mensæ, arcæ, dolia vacua, & similia, quæ iis in locis, ubi constitentur, relinquenda sunt. Item quæ à Clerico ex beneficiis vel pensionibus Ecclesiasticis, majorem redditum, quàm triginta ducatorum de camera non habente, relicta sunt; hæc enim spolio-

rum nomine non continentur, ex constitutione Pii V. ac proinde ad heredes Clerici defuncti transmittuntur: de quibus omninò idem videndus Navarr. *in d. Com. §. 8. ubi §. 9.* pluribus argumentis probat, spolia Clericorum rectè reservari Sedi Apostolicæ.

Verùm cum in Germania nostra numquam, quantum memini, perfoluta sint spolia Clericorum Sedi Apostolicæ, dicemus prædictas Extravagantes usu receptas non esse: quod alioqui requiritur, antequam Constitutio nova obliget, *can. 2. cum can. seq. dist. 4.* aut certè Summum Pontificem expressè, vel tacitè, quomodo ipse sibi reservata quandoque inferioribus Ecclesiis communicat, ea reliquisse dispositioni Juris Decretalium, & antiquorum Canonum.

Postremò, quod attinet ad quasi patrimonialia bona Clericorum, qualia, ut supra in princ. hujus cap. diximus, sunt ea, quæ separatim extra beneficii Ecclesiastici redditus ob certum aliquod officium Ecclesiasticum à Clericis percipiuntur, veluti ex celebratione Missæ, concionibus & confessionibus, & similibus actibus: ea etsi ab Innoc. IV. *ad c. Quia nos 9. sup. De testam. & ult. vol. exæquantur redditibus Ecclesiasticis, eò, ut videtur, quòd respectu ordinis clericalis, acquirantur; tamen rectius Navarr. in tract. De red. eccles. quæst. 1. tenet. 19. æquiparat bonis patrimonialibus Clericorum; in quam sententiam citat Cynum, & alios Dd. Et ratio est, quia hæc tamquam merces laborum, & operum personalium, perfolvuntur à donatoribus, & non intuitu Ecclesiæ: at verò quæ respectu personæ acquiruntur à Clericis, propria eorum sunt, non Ecclesiæ; ac proinde de iis pro arbitrio possunt disponere, & ea transmittere ad suos heredes legitimos, *per text. in d. c. 9. sup. De testam.**

In Cap. ultimum.

HOc Cap. tribus verbis perstringam. Ex factò in eo proponitur de quodam Archipresbytero, qui se, suaque pietatis causa obculerat Monasterio: unde is in extremis agens, rogatus, ut conderet testamentum, respondit, se non posse testari, tamquam rerum suarum non amplius dominum, *Auth. ingressi C. De sacros. Eccles.* Hinc controversia orta est inter Episcopum, & Abbatem ejusdem Monasterii: Episcopo asserente, dictum Archipresbyterum, cum hanc suam voluntatem in extremis enuntiaret, phrenesi laborasse, & sic alienatâ mente fuisse; proinde non

valuisse ultimam illius voluntatem. Cui consequens putabat Episcopus, quòd is intestatus discessisset, *l. 2. §. 17. D. Qui testam. fac. poss. §. Item furiosi Inst. Quibus non est permis. fac. testam.* atque idcirco res omnes Archipresbyteri spectare ad ejusdem Ecclesiam, nullo ex cognatis suis superstite; nam ut sup. *ad c. 1. in princ. meminimus.* Clerico ab intestato discedente, si nullus ei legitimus heres existat, bona ipsius devolvuntur ad ejusdem Ecclesiam, *per text. in can. fin. XII. quæst. 5. can. Sine manifesta 21. XII. quæst. 1. & in cap. 13. vers. si quis autem Episcopus N. v. 131.* Hæc igitur causa,

Hh

cūm

cum delata fuisset ad S. Pontificem, delegata fuit Episcopo Murnensi, sub hac forma: ut, nisi Episcopus ille probaret, Archipresbyterum mentis impotem fuisse, cum ultimam voluntatem suam exprimeret, ei silentium imponeretur; restitutus quoque iis, quæ Episcopus ex bonis ipsius Archipresbyteri occupasset: contra, si probaret, hereditas Archipresbyteri adjudicaretur Episcopo nomine Ecclesie parochialis, cujus administrationem gesserat Archipresbyter. Hæc est sententia hujus cap. ult. Itaque decisio hujus controversie videtur in eo consistere, an Archipresbyter sanæ mentis fuerit, cum diceret, se non posse facere testamentum, eò quòd se, suaque Monasterio obtulisset: ut hinc, si sanæ mentis eum fuisse constiterit, hæc sua confessio habeat vim testamenti, tamquam eo tempore Monasterium fuerit ut heres ab Archipresbytero institutum, idque, si non directis verbis, ac saltem indirectis: non enim in extremis agens Archipresbyter ali-

um heredem agnoscere voluit, quàm ipsum Monasterium.
Sed obijcies, in testamento requiri heredis institutionem scripto, vel nominatim factam, l. *libemus* 29 C. *De testam* & l. *Heredes palam* 21 in pr. D. *Qui test. fac. poss.* ut saltem heredis nomen signo indubitabili in eo exprimat, l. *Quoties* 9. §. 3 & l. *Assesoto* 77. D. *De hered. instit.* At verò hoc casu nostro Monasterium heres institutum non est scripto, vel nominatim, siue indubitabili signo; unde non videretur testamentum esse conditum, sed Archipresbyterum intestatum decessisse. Quare existimò decisionem hujus capituli nostri procedere ex æquitate juris Canonici, in favorem pie causæ, non verò ex rigore juris civilis, propter iuram in contrarium allegatam, quæ certè non aliter cum hoc nostro capite conciliari possunt, quem admodum etiam videtur animadvertisse Ant. de Butrionum. 26. *vers. Et ex hoc habes.*

IN TIT. XXVIII. DE SEPULTURIS.

S U M M A R I A.

1. Sepultura nomine quid veniat.
2. Jus sepulturae cui competat.
3. Canonica portio parochialis.

1. **S**epultura nomine venit in primis ipse locus, in quo quis sepultus vel sepeliendus est: item jus sepulturae, quod Ecclesie vel alteri loco religioso competit, & tertio ipsum officium, ritus & actus sepeliendi.
2. Jus autem sepulturae regulariter competit & debetur Ecclesie parochiali, in qua defunctus solitus erat audire divina officia & Ecclesiastica percipere sacramenta: cap. 2. *Et ibi Gl. hoc tit. in 6.* nisi alibi sepultura elegit: quod cuilibet liberum est, etiam filiofam. servo, vel mulieri conjugata, cessante in electione sepulturae, ut & in alijs:

id genus rebus spiritualibus, patriâ, dominicâ & maritali potestate, c. *De uxore* 7. §. *utrum hoc tit.* vel nisi majores ab antiquo in alia aliqua Ecclesia sint soliti sepeliri, cap. 1. *hoc tit.* Et plerumque in testamento vel alia ultima voluntate, etiam de sepultura disponere homines solent; ut vel ideo quoque Tit. hic rectè superioribus subnectatur.

Ubi tamen quis alibi elegit sepulturam, tunc Canonica portio (quæ & funeralium dicitur) ex bonis relictis Ecclesie vel Monasterio, in quo sepeliri voluit, Ecclesie debetur parochiali, d. c. 1. *Et c. 4. hoc tit.* quæ vel quarta est, secundum jus commune, vel dimidia austeritate, vel alia quæ, pro locorum consuetudine, c. 2. *Et c. Certificari* 9. h. *tit.* Reliqua huc spectantiarepete ex summa Decanij Lib. III. Tit. XII. V. A.

